

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КРИТИЧНОЇ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СУСПІЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Висвітлено змістове наповнення та характеристику поняття «медіакомпетентність» та «критична медіаграмотність». Здійснено широкий аналіз та інтерпретацію досліджень проблеми медіакомпетентності в міжнародних документах та аналіз наукового доробку з цієї теми українських психологів і педагогів. Тема є досить важливою та актуальною в контексті змін в системі освіти на різних рівнях та проблемами, пов'язаними з підготовкою майбутніх вчителів суспільних предметів в закладах вищої педагогічної освіти. Саме тому визначено важливість медіакомпетентності та критичної медіаграмотності, які допоможуть майбутнім вчителям суспільних предметів орієнтуватися в інформаційному освітньому просторі та використовувати достовірну інформацію на уроках в епоху інформаційних технологій і глобалізаційних змін.

Проаналізувавши науковий доробок з даної теми, визначаємо дефініцію «критичної медіаграмотності» як основу медіакомпетентності майбутніх вчителів суспільних предметів. Ставимо проблему розвитку медіакомпетентності та критичної медіаграмотності майбутніх вчителів суспільних предметів в процесі професійної підготовки однією з ключових в сучасних реаліях розвитку світу. Розкриття та розуміння суті цих понять навчить критично, а не лише на віру сприймати оточуюче середовище. Щодо суті критичної медіаграмотності, то вона формує у майбутніх вчителів суспільних предметів не лише об'єктивний пошук істини, аналізу й оцінювання інформації, а й високої культури критицизму та толерантності.

У висновку статті ми робимо акцент на формуванні критичної медіаграмотності, що допоможе розв'язати проблему фахової підготовки майбутніх вчителів суспільних предметів, яка допоможе підготувати сучасне покоління вчителів до життя в нових інформаційних умовах.

Ключові слова: медіакомпетентність, критична медіаграмотність, освіта, майбутній вчитель, суспільні предмети.

У наше століття цифрових мережевих технологій навчання студентів вийшло за рамки простого читання та письма, оскільки їх світ вийшов далеко за рамки букв на сторінці. Навчання в XXI столітті вимагає реформації від обмежень традиційних друкованих методів і включення всіх різноманітних способів спілкування здобувачів освіти із засобами мас-медіа, технологіями і будь-якими інструментами, які полегшують передачу інформації. Ця нова ера вимагає нових навичок і розуміння для декодування і аналізу, а також для створення і вироблення всіх типів медіатекстів.

Протягом останнього десятиліття різко змінилася траєкторія процесу медіаосвіти в професійній підготовці вчителів. Фокус розширився від вивчення способів використання мас-медіа та технологій як інструментів у навчанні до інтеграції значущого рівня медіакомпетентності в навчальні програми, тому що нове покоління вчителів суспільних предметів потребує нового набору критичних компетентностей, пов'язаних з пошуком, аналізом, оцінкою та виробництвом інформації за допомогою різноманітних інструментів мас-медіа.

Сучасний вчитель суспільних предметів – це перш за все фахівець, який вільно орієнтується в світовому освітньому інформаційному просторі, який має необхідні компетентності для того, щоб здійснити пошук, зберігання і використання інформації, трансформувати інформацію, видозмінювати її форму, уявлення, знакову систему, працювати з різноманітними носіями інформації, використовувати для цих цілей сучасні інформаційні технології, комп'ютерні комунікації і системи. Тому навички медіакомпетентності та критичної медіаграмотності варто формувати під час професійної підготовки майбутніх вчителів суспільних предметів.

Медіакомпетентність вчителів є предметом досліджень українських науковців. Теоретичні аспекти досліджують Тамара Бакка, Дар'я Бучинська, Валерія Вембер, Світлана Іць, Марина Матвійчук, Тетяна Мелещенко, Любов Найдьонова, Наталія Череповська та інші.

Мета статті – проаналізувати психолого-педагогічні аспекти дослідження з проблеми формування медіакомпетентності та довести необхідність формувати критичну медіаграмотність як основу медіакомпетентності майбутніх вчителів суспільних предметів.

Вивчення процесу формування медіакомпетентності здобувачів вищої освіти є одним із важливих напрямків психолого-педагогічної науки. Проблеми, пов'язані з формуванням медіакомпетентності у процесі вивчення різних галузей наук, вивчаються з різних точок зору, які ми проаналізуємо в нашій статті.

У документах Ради Європи медіаосвіту визначено як: «навчання, яке прагне розвивати медіакомпетентність, що розуміється як критичне й вдумливе ставлення до медіа для виховання відповідальних громадян, здатних висловити власні судження на основі отриманої інформації. Це дає їм змогу використовувати потрібну інформацію, аналізувати її, ідентифікувати економічні, політичні, соціальні та / або культурні

інтереси, які з нею пов'язані. Медіаосвіта навчає індивідів інтерпретувати й створювати повідомлення, вибирати найбільш прийнятні для комунікації медіа. Медіаосвіта дозволяє людям реалізувати їхнє право на свободу самовираження та інформацію, що не тільки сприяє особистісному розвитку, але й збільшує соціальну участь та інтерактивність. У цьому сенсі медіаосвіта готує до демократичного громадянства й політичного розуміння. Важливо розвивати медіаосвіту як частину концепції навчання протягом усього життя людини» [11].

А медіакомпетентність у документах Ради Європи визначається як: «критичне і вдумливе ставлення до медіа з метою виховання відповідальних громадян, здатних висловити власні судження на основі отриманої інформації, що дає їм можливість використовувати необхідну інформацію, аналізувати її, ідентифікувати економічні, політичні, соціальні та/ або культурні інтереси, які з нею пов'язані, інтерпретувати і створювати повідомлення, вибирати найбільш відповідні для комунікації медіа, а також дає людям змогу здійснювати їх право на свободу самовираження та інформацію, що не тільки сприяє особистому розвитку, але також збільшує соціальну участь і інтерактивність» [10].

В теорії та практиці професійної підготовки майбутніх вчителів в різних галузях знань медіакомпетентність впевнено посіла одне із перших в сучасній українській педагогічній науці.

Тамара Бакка досліджуючи професійну підготовку майбутніх вчителів суспільних предметів в дисертаційному дослідженні «Підготовка студентів до викладання суспільствознавчих дисциплін у середніх загальноосвітніх навчальних закладах» зазначає, що «Належне викладання шкільного суспільствознавства потребує підготовки фахівців, яким притаманний високий рівень компетентності в галузі людинознавства і спілкування, що забезпечує адекватне відображення реальності, які мають власну думку щодо явищ дійсності та вміють її висловлювати, мають знання й уміння, необхідні для виховання духовності та громадянських якостей в учнів» [1, с. 9].

Світлана Іць в своєму дисертаційному дослідженні «Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами медіаосвіти» вперше визначає такі педагогічні та характеризує ключовий компонент професійної компетентності вчителя іноземної мови «медіакомпетентність», який тлумачить як: «здатність майбутнього вчителя іноземної мови до використання набутих медіаосвітніх знань, умінь, навичок та технологій у власній професійно-педагогічній діяльності, реалізації професійно значущих якостей та досвіду в новому медіа-інформаційному просторі» [4].

В дисертаційному дослідженні Марини Матвійчук «Формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки» знаходимо педагогічне визначення терміну «медіаграмотність для майбутніх соціальних педагогів», який авторка визначає як: «результат систематичної та цілеспрямованої медіаосвіти, який характеризується оволодінням знаннями у сфері мас-медіа, вміннями і навичками аналізувати, оцінювати й використовувати медіа у соціально-педагогічній діяльності та визначати вплив різних мас-медіа на соціалізацію особистості» [6, с. 12].

В контексті дисертаційного дослідження Олексій Наумук визначає зміст формування медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики в педагогічних університетах. Він пропонує інтегрувати елементи медіаосвіти, що пов'язано з практичною медіадіяльністю вчителя інформатики [8].

У статті «Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі» Валерії Вембер та Дар'ї Бучинської засвідчено те, що «сучасний вчитель повинен володіти навичками медіаграмотності та вміння створювати медіапродукти, оскільки вони працюють із поколінням, що з легкістю поринає у веб-простір та щодня використовує інтернет контент, а також, розкривати та розвивати інтелектуальний потенціал того, кого навчають. Варто зосередити увагу на створенні якісного контенту» [3].

Андрій Литвин та Володимир Робак у статті «Завдання медіаосвіти у професійній підготовці» зазначають, що «Медіаграмотність особистості – це готовність використовувати сукупність знань, умінь, навичок, які сприяють добору, використанню, критичному аналізу, оцінці, створенню й передачі медіаповідомлень у різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі. Медіакомпетентність включає здатність до критичного мислення, вміння складати власні незалежні судження і приймати компетентні рішення у відповідь на інформацію, передану каналами масової комунікації» [5, с. 32].

Марина Ячменик в дисертаційній роботі «Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до використання засобі медіаосвіти у професійній діяльності» поняття «медіаграмотність майбутніх вчителів української мови і літератури» визначає як: «сукупність теоретичних знань з медіаосвіти і практичних умінь майбутнього вчителя української мови і літератури сприймати і критично аналізувати медіа-інформацію різних видів і жанрів, створювати і використовувати у навчанні мовно-літературних предметів педагогічно доцільні медіаосвітні продукти (медійні тексти)» [9].

У монографії «Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів» за науковою редакцією Любови Найдьоновой і Наталії Череповської, які зазначають, що «розвиток медіакомпетентності як інтегративної якості особистісної медіакультури, яка може виявлятися у формуванні конструктивного індивідуального стилю взаємодії з інтернет-реальністю» [7, с. 147]. Рівень медіакомпетентності молоді вимірювався експериментальним шляхом.

Світлана Бойко у статті «Медіаграмотність як основа інформаційно-психологічної безпеки особистості в сучасних умовах» зазначає на необхідності формування у психологів медіаграмотності (або ж медіаком-

петентності). Аналізуючи погляди російського медіапедагога Олександра Федорова на медіакомпетентність виводить таке визначення: «професійна медіакомпетентність психолога – це сукупність його мотивів, знань, умінь, здібностей (показники: мотиваційний, інформаційний, методичний, практико-операційний/діяльницький, креативний), що сприяє його професійній науковій та практичній діяльності» [2].

Проаналізувавши визначення поняття «медіакомпетентність» в психолого-педагогічних дослідженнях для різних галузей знань, під медіакомпетентністю вчителів суспільних предметів ми розуміємо складну особистісну освіту, що включає в себе сукупність знань про медіа, вміння та навички практичного їх застосування, досвід роботи з комп'ютером як основний медіаінструмент, якості особистостей, що визначають людей, такі як: пізнавальна активність, критичне мислення, творче мислення, комунікативність, рефлексія, а також критична медіаграмотність.

Прослідкувавши цей аспект, ми дійшли висновки, що формувати в процесі професійної підготовки медіакомпетентність у майбутніх вчителів суспільних предметів замало. Необхідно формувати не лише медіакомпетентність, а й її основний компонент – критичну медіаграмотність – яка має стати основним підходом до освіти XXI століття. Вона забезпечує основу для доступу, аналізу, оцінки і створення повідомлень в різних формах – від друку до відео. Критична медіаграмотність формує розуміння ролі мас-медіа в суспільстві, а також основні навички дослідження і самовираження, необхідні громадянам демократичної держави. Тому основним її завданням є допомогти майбутнім вчителям суспільних предметів стати медіакомпетентними, критичними і грамотними в усіх формах медіа, щоб вони могли контролювати інтерпретацію того, що вони бачать або чують, а не дозволяти цій інтерпретації управляти ними.

Хоча підхід, який зосереджується особливо на аналізі та читанні медіатекстів, визначається як «медіаграмотність», підхід до «критичної медіаграмотності» складається з критичного аналізу репрезентацій мас-медіа, але також підкреслює важливість навчання користуватися медіа як аспект самовираження та соціальної активності. Включаючи умови розширення можливостей, участі, мультикультуралізму, багатогранної грамотності та партнерства у свій порядок денний, критична медіаграмотність виводить медіаосвіту за межі аналізу та створення медіатекстів. Вона пропагує ідею відкрити медіапростір та створити можливості для різноманітності поглядів та думок. Щоб стати критично медіаграмотним, потрібно не лише запам'ятовувати факти або статистику про мас-медіа, а, скоріше, навчитися ставити правильні питання про те, що ви дивитеся, читаєте або слухаєте, тобто сформуванню здатності думати самостійно. Без цієї фундаментальної здатності людина не може здійснювати громадянські функції в демократичному суспільстві.

Підхід критичної медіаграмотності руйнує традиційне розуміння педагогіки, згідно з яким вчитель є єдиним постачальником знань. В зв'язку з цим нами розроблений і впроваджений в освітній процес історичного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова курс для майбутніх вчителів суспільних предметів «Основи медіаграмотності», який формує медіакомпетентність та критичну медіаграмотність, що базується на основі навчальних курсів вибіркового блоку «Суспільствознавство». Нормативною базою для фахової підготовки, у тому числі для формування медіакомпетентності та критичної медіаграмотності підготовки є освітньо-професійна програма зі спеціальності 014.03 «Середня освіта (історія)» при виборі вибіркового блоку (minor) «Суспільствознавство», за якою здобувачі вищої педагогічної освіти отримують освітню кваліфікацію бакалавра історії, вчителя історії та кваліфікацію вчителя суспільствознавчих предметів закладів загальної середньої освіти. Формування компонентів критичної медіаграмотності майбутніх вчителів суспільних предметів забезпечується під час вивчення таких дисциплін як: «Основи медіаграмотності», «Громадянська освіта», «Спеціальні суспільствознавчі дисципліни», які спрямовані на професійне становлення, розвиток медіакомпетентності і критичної медіаграмотності, а також якостей необхідних для конкурентоспроможного та сучасного вчителя суспільствознавчих предметів.

Одна з основних цілей формування критичної медіаграмотності майбутніх вчителів суспільних предметів – спонукати вчителів інтегрувати різні типи медіа в навчання суспільних предметів здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти.

Критична медіаграмотність сприяє розширенню розуміння грамотності і включає в себе безліч компонентів медіакомпетентності, яка поглиблює критичний аналіз, щоб дослідити зв'язки між інформацією та її змістом.

Ми виділяємо основні елементи критичної медіаграмотності майбутніх вчителів суспільних предметів:

1. здатність впевнено орієнтуватися у викладеному матеріалі в медіатекстах й оцінювати ступінь достовірності запропонованої навчальної інформації, співвідносячи її з тією, яка відома;
2. відкритість по відношенню до нестандартних способів вирішення як відомих, так і нових завдань, прагнення до пізнання нового;
3. готовність до конструктивного діалогу з викладачем і партнерами, вміння відстоювати власну точку зору, а при необхідності реалізовувати різні варіанти її перегляду в разі приведення опонентом неспростованих контр доводів;
4. націленість на самодіагностику рівня сформованості медіакомпетентності і якостей на основі порівняння власних результатів з заданими еталонами;
5. відстоювання тієї чи іншої філософсько-світоглядної позиції під час професійної діяльності.

Отже, критична медіаграмотність є привабливою для широкого кола освітян по всьому світу, котрі зацікавлені в її потенціалі для розвитку демократії, культурної участі та активної громадянської позиції. Інструменти цифрового спілкування можуть допомогти надихнути розвиток критичної медіаграмотності здобувачів освіти як у неформальних, так і в офіційних умовах. Хоча ця галузь все ще перебуває на початковій фазі, нині існує набір навчальних практик та підходів до розвитку професійних компетентностей майбутніх вчителів, формуючи, зокрема, медіакомпетентність та критичну медіаграмотність. Користувачі Інтернету все більше починають замислюватися про механізми представлення світу, що передаються Інтернет-технологіями та контентом, і способами, за допомогою яких ці механізми як посилюють, так і зменшують особистий контроль.

За останнє десятиліття в діяльності вчителів суспільних предметів все більшого поширення набуває використання сучасних інформаційних технологій. На всіх учасників педагогічного процесу щодня обрушується величезний медійний потік, який вимагає вміння і грамотного вибору саме того, що необхідно як для здобувача освіти, так і для вчителя. Зміни в соціокультурній ситуації в світі призводять до трансформації вимог, що пред'являються до професії педагога, опанувати які має студент педагогічного закладу вищої освіти. Його професійні компетентності обов'язковим чином мають відповідати тенденції інформатизації освіти: сучасний педагог суспільних предметів має не тільки бути готовим до сприйняття і переробки величезного потоку інформації, а й вміти грамотно вибирати необхідну інформацію для себе і здобувача освіти, а також максимально використовувати медіакомпетентність та критичну медіаграмотність медіатехнологій в навчально-виховному процесі, формуючи ці компоненти в здобувачів освіти, що буде сприяти глобальній критичній медіаграмотності у XXI столітті. Адже, демократичне, громадянське суспільство формується і розвивається там, людина починає самостійно мислити та бути критично медіаграмотною, довіряє власному розуму та не боїться його використовувати.

Використана література:

1. Бакка Т. В. Підготовка студентів до викладання суспільствознавчих дисциплін у середніх загальноосвітніх навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04, Інституту педагогіки АПН України. Київ, 2008. 24 с.
2. Бойко С. Т. Медіаграмотність як основа інформаційно-психологічної безпеки особистості в сучасних умовах. *Український психолого-педагогічний науковий збірник*. 2015. № 6. С. 18-23 URL: <https://cutt.ly/Ncz8SIL>
3. Вембер В. П., Бучинська Д. Л. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі. *Освітлогічний дискурс*. 2016. № 1 (13). URL: <https://cutt.ly/Wcz8ZmL>
4. Іць С.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами медіаосвіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04, Житомирський держ. ун-т імені Івана Франка. Житомир, 2014. 22 с. URL: <https://cutt.ly/ucz4wnc>
5. Литвин А. В., Робак В. Є. Завдання медіаосвіти у професійній підготовці. *Наукові записки. Сер.: Педагогіка*. 2013. № 3. С. 31–37.
6. Матвійчук М. М. Формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.05, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2014. 22 с.
7. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Барішполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубева, Г. В. Мироненко, Л. А. Найдьонова, Н. О. Обухова Н. І. Череповська]; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К.: Міленіум, 2014. 348 с.
8. Научук О. В. Методика навчання адміністрування комп'ютерних мереж майбутніх інженерів-програмістів засобами візуалізації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02, Мелітопольський держ. пед. ун-т імені Богдана Хмельницького. Харків, 2017. 23 с. URL: <https://cutt.ly/Ucz57Oh>
9. Ячменик М.М. Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до використання засобів медіаосвіти у професійній діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04, Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. Суми, 2019. 23 с. URL: <https://cutt.ly/dcz7t3W>
10. Council of Europe, 2000 URL: <https://cutt.ly/ЕсхqAf7>
11. Media literacy in a digital world European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129(INI)). URL: <https://cutt.ly/WcxqVKX>

References:

1. Bakka T. V. (2008) Pidhotovka studentiv do vykladannia suspilstvoznaychykh dystsyplyn u serednykh zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladakh [Preparation of students for teaching social sciences in secondary schools]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04, Instytutu pedahohiky APN Ukrainy. Kyiv, 24 s. [in Ukrainian]
2. Boiko S. T. (2015) Mediahramotnist yak osnova informatsiino-psykholohichnoi bezpeky osobystosti v suchasnykh umovakh [Media literacy as a basis of information and psychological security of the individual in modern conditions]. *Ukrainskyi psykholoho-pedahohichnyi naukovyi zbirnyk*. № 6. S. 18-23. URL: <https://cutt.ly/Ncz8SIL> [in Ukrainian]
3. Vember V. P., Buchynska D. L. (2016) Suchasni typy navchalnoho video ta osoblyvosti yikh vykorystannia u navchalnomu protsesi [Modern types of educational videos and features of their use in the educational process]. *Osvitlohichnyi dyskurs*. № 1 (13). URL: <https://cutt.ly/Wcz8ZmL> [in Ukrainian]
4. Its S.V. (2014) Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia inozemnoi movy zasobamy mediaosvity [Pedagogical conditions of formation of professional competence of the future teacher of a foreign language by means of media education]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04, Zhytomyrskyi derzh. un-t imeni Ivana Franka. Zhytomyr, 22 s. URL: <https://cutt.ly/ucz4wnc> [in Ukrainian]
5. Lytvyn A. V., Robak V. Ye. (2013) Zavdannia mediaosvity u profesiinii pidhotovtsi [Tasks of media education in professional training]. *Naukovi zapysky. Ser.: Pedahohika*. № 3. S. 31–37. [in Ukrainian]

6. Matviichuk M. M. (2014) Formuvannia mediahramotnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv u protsesi fakhovoi pidhotovky [Формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки]: avtoref. dys. kand. ped. nauk: 13.00.05, Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 22 s. [in Ukrainian]
7. Mediapsykholohiia: na peretyni informatsiinoho ta osvithnoho prostoriv [Media psychology: at the intersection of information and educational spaces]: monohrafiia / [O. T. Baryshpolets, O. L. Voznesenska, O. Ye. Holubieva, H. V. Myronenko, L. A. Naidonova, N. O. Obukhova N. I. Cherepovska]; za nauk. red. L. A. Naidonovoi, N. I. Cherepovskoi; Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut sotsialnoi ta politychnoi psykholohii. K.: Milenium, 2014. 348 s. [in Ukrainian]
8. Naumuk O. V. (2017) Metodyka navchannia administruvannia kompiuternykh mrezh maibutnykh inzheneriv-prohramistiv zasobamy vizualizatsii [Methods of teaching the administration of computer networks of future software engineers by means of visualization]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02, Melitopolskyi derzh. ped. un-t imeni Bohdana Khmelnytskoho. Kharkiv, 23 s. URL: <https://cutt.ly/Ucz57Oh> [in Ukrainian]
9. Iachmenyk M.M. (2019) Pidhotovka maibutnykh uchyteliv ukraïnskoi movy i literatury do vykorystannia zasobiv mediaosvity u profesiinii diialnosti [Preparation of future teachers of Ukrainian language and literature for the use of media education in professional activities]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04, Sumskyi derzh. ped. un-t imeni A. S. Makarenka. Sumy, 23 s. URL: <https://cutt.ly/dcz7t3W> [in Ukrainian]
10. Council of Europe, 2000 URL: <https://cutt.ly/EcxqAf7>
11. Media literacy in a digital world European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129(INI)). URL: <https://cutt.ly/WcxqVKX>

Bohomaz O. Yu. Formation of media competence and critical media literacy in future teachers of public subjects: psychological and pedagogical aspects

The content and characteristics of the concept of “media competence” and “critical media literacy” are highlighted. A wide analysis and interpretation of research on the problem of media literacy in international documents and analysis of scientific achievements on this topic by Ukrainian psychologists and teachers. The topic is quite important and relevant in the context of changes in the education system at various levels and the problems associated with the training of future teachers of public subjects. That is why the importance of media competence and critical media literacy is determined, which will help future teachers of public subjects to navigate in the information educational space and use reliable information in lessons in the era of information technology and globalization.

After analyzing the scientific achievements on this topic, we define the definition of “critical media literacy” as the basis of media competence of future teachers of social subjects. We pose the problem of the development of media competence and critical media literacy of future teachers of public subjects in the process of professional training as one of the key in the modern realities of world development. Without discovering and understanding the essence of these concepts, it is not possible to learn to critically, and not just faithfully perceive the environment. As for the essence of critical media literacy, it forms in future teachers of social sciences not only an objective search for truth, analysis and evaluation of information, but also a high culture of criticism and tolerance.

In the conclusion of the article, we emphasize the formation of critical media literacy, which will help solve the problem of professional training of future teachers of public subjects, which will help prepare the current generation of teachers for life in the new information environment.

Key words: media competence, critical media literacy, education, future teacher, social subjects.